

N V R N B E R G A.

NURNBERGA, vrbs tota Germania & Europa celeberrima, emporium Germaniæ amplissimum, magnificis operibus publicis & priuatis ornata, arcem habet regiam in colle vrbi imminenti sitam vitustissimam, ex qua in urbem & extra patet prospectus, à qua ciuitati nomen inditum putatur. Vetus codices eam arcem castrum Noricum appellant, quod vrbs hucusque pro custodia habuit. Interluit urbem amnis Pignitius cum multis pontibus lapideis, duas vrbs partes coniungentibus. Est autem in agro sterili & arenoso condita, atque ob eam rem industioso gaudet populo. Omnes enim plebei homines sunt opifices ingeniosissimi, aut plerunque negotiatores prudentissimi, reperiunt & magistri subtilium operum, quæ hominibus non parum conducunt. Numeratur vrbs ipsa inter nouas, cum nulla in ea antiquitatis inueniantur vestigia, nec à veteribus mentio de ea fiat, nisi quod arx ipsa, tanquam vetustatis monumentum à multis commendatur. Constat enim Nurnbergam, aut castrum eius tempore Caroli Magni in rerum natura fuisse. Siquidem habent Historiæ, Carolum Tassiloni duci Bauarorum indixisse bellum, & illum tripartito exercitu oppugnasse: vnus iuxta Nurnbergam & loca vicina sua firmavit castra, alius ad Danubium confedit, tertius verò, cui Pipinus Caroli filius præfuit, ad Tridentum confidit. Ferunt etiam nonnulli, hanc urbem sub initijs eius, quæ parua fuerunt, sub dominio fuisse nobilissimi Comitis Francorum Alberti, qui per fraudem Hattonis Episcopi Moguntin. captus, & à Ludouico Roman. Rege obtruncatus fuit, & tunc ciuitatem vel locum illum in Ius Imperij transiisse. Et postquam in ditionem Imperij venit, summa fide, constantia & officio Rom. coluit imparium, Regibusque Romanis semper fidem seruauit. In discordia tamen Cæsarum grauiam pertulit damna, præsertim cum Henricus III. & V. pater & filius inter se discordes essent. Tunc enim Noricum castrum fuit obsidione cinctum & expugnatum. Postea Conradus Sueuus Rom. Rex urbem instaurauit, circa annum Christi, 1140. & insigne Monasterium & Abbatiam ordinis D. Benedicti, ad S. Egedium nuncupatum, in celebriori vrbs loco fundauit. Deinde temporibus Caroli III. maiore ambitu & nouis mœnibus fuit aucta. Hodie verò munitissima est, altis scilicet mœnibus antemurali, ingenti fossa, infinitis turribus & propugnaculis. Numerantur in hac vrbe 528. Plateæ, & Vici 119. Putei aquarum, duodecim fontes ex truncis aquam euomentes: sex magnæ portæ, vnde cum pontes lapidei, tredecim communia balnea: cingiturque Ciuitas duplici muro, in quibus sunt 183. turres, præter fortalitia & propugnacula. Habet Senatum & Magistratum à plebe distinctum. Nam vetustiores ciues Remp. administrant, & interim plebs suis rebus studet, de publicis minimè curiosa. Hercynia sylua olim occupauit fundum Nurnbergensis ciuitatis, sed temporis successu, pro magna parte excisa fuit. Reliquæ virent semper hyeme & æstate. Pignitius & Regnitius duo amnes paulò infra urbem concurrentes, vnum efficiunt fluuium, qui ad Septentrionem lapsus infra Bambergam Mœno fluuius miscetur. Regnitius, quem alij vocant Rednitium, originem ducit à VVyssemburgo, quod oppidum est ad Meridiem Nurnbergæ. De hoc amne Historici sic scribunt. Moranti Carolo Magno apud Ratisponam propter Hunos, persuasum est fore, vrà Rheno in Danubium nauigare posset, si intra Radiantiam (hic est Regnitius) & Altimoniam fluuios fossa duceretur, quæ esset capax nauium: quia horum fluuiorum, alter Danubio, alter Rheno miscetur: confestim rex ad locum opportunum accelerat, ac magna hominū multitudine congregata, totum autumnus tempus in hoc consumpsit. Ducta est itaque fossa, inter prædictos fluuios duū millium passuum longitudine, trecentorum pedum latitudine, sed frustra: nam propter iuges pluuias & terram, quæ palustris est natura, opus stare non potuit, sed quantum interdiu egestum fuerat, tantum noctibus humo iterum relabente subsidebat. Ad hoc rumor increbuit, infideles irruisse intra limites Christianorum, quare Imperator coactus discedere, coeptum laborem deseruit. Aiunt prope VVyssemburgum adhuc apparere vestigium profundatæ fossæ, Anno Christi 1538. Nurnbergenses renouauerunt castrum suum, dilatauerunt & munierunt fortissimis propugnaculis, in quorum fundamenta posuerunt nummos quosdam magnos, aureos, argenteos, & æneos, cum tali inscriptione signatos.

DEO OPT. MAX.

S. P. Q. N. muros arcis non satis firmos, ad sustinendos hostiles impetus, & iusta spaciōrum adiectione, & multis subinde egestis ruderibus à fundamentis, magna cum laude erexit, ac nouos fecit, Imp. Carol. V. Cæs. P. F. semper Aug. Rege Hispan. Catholico, archiduceque Aust. &c. Et Ferdinand. fra. eius Rege item Ro. Hung. Bohem. Romaniq. Imp. successore, &c. Patribus verò P. Christophoro Tetzeli, Leonh. Tucher, & Sebald. Pfintzingo, Anno M. D. XXXVIII. Men. Aug. Hæc omnia vnum nummi latus continet. Sebastian. Munsterus.